

Raportul Științific etapă 2026

Contract nr. 62 din 18/03/2024; ERANET-ENUTC-unLoc-2
etapă nr. 3/2026 (1.01/2026 - 18/03/2026)

Titlu proiect: Explorarea sinergiei dintre om și inteligența artificială în arhitectură. Design-ul spațiului urban cu ajutorul inteligenței artificiale, a creativității artistice și colaborarea comunității (**unLoc**)

Descrierea științifică cu punerea în evidență a rezultatelor etapei anuale și gradul de realizare a obiectivelor

Etapa 3. RE-DESIGN-ul orașului. PARTICIPATORY ACTION RESEARCH

Rezultate Etapa: Raport comprehensiv care a rezultat în urma cercetării participative

3.1. Elaborarea raportului final

3.2. Participarea și organizarea simpozionului și a expoziție finale

Activități SNSPA: Elaborarea raportului final pentru România

Diseminarea activităților legate de simpozionul și expoziția finală

Această etapă a fost dedicată elaborării raportului final al proiectului și respectiv al raportului final pentru România, unde au fost prezentate principalele rezultate ale cercetării participative.

De asemenea, în această etapă au fost diseminate rezultatele simpozionului și ale expoziției finale a proiectului, care a fost realizată la Riga- în perioada 5-26 Noiembrie, 2025:

Rethinking the architecture of power .<https://unloc.uken.krakow.pl/rethinking-the-architecture-of-power-wystawa-w-rydze/>

Diseminarea proiectului și a expoziției finale s-a făcut în spațiul virtual, după cum urmează:

- Pe site-ul proiectului <https://unloc.uken.krakow.pl/>
- Pe site-ul Urban Europe <https://jpi-urbaneurope.eu/project/unloc/>

- În social media
Facebook: <https://www.facebook.com/unlocproject>
Instagram: https://www.instagram.com/p/DQewXj_DNU6

Aceste activități și rezultate au fost realizate în totalitate în perioada 1/01/2026 - 18/03/2026, aferentă celei de a trei etape a proiectului

Sumar al progresului (livrabile realizate, indicatori de rezultat, diseminarea rezultatelor, justificare diferențe, dacă e cazul)

1. Raportul final al proiectului reda principalele rezultate care au apărut în urma cercetării participative. Prezentăm mai jos aceste rezultate, cu accent pe rezultatele obținute în România.

Ce elemente arhitecturale au considerat tinerii (18-25 de ani) din București reprezentative pentru perioada regimului comunist?

În București, Palatul Parlamentului a fost identificat aproape în unanimitate ca o structură emblematică a regimului comunist, simbolizând puternica sa expresie a „puterii”. Această percepție a puterii a provenit din ambiția regimului de a prezenta o realizare monumentală, un obiectiv realizat prin demolarea cartierului Uranus, un eveniment istoric recunoscut pe scară largă de participanți. Atributele record ale clădirii și amplasarea sa strategică pe un deal, concepută pentru vizibilitate din diverse puncte din București, au fost, de asemenea, frecvent citate.

Clădirea guvernului fost menționată și ca o structură reprezentativă și „frumoasă” a erei comuniste. S-a trasat o paralelă între această clădire și Palatul Parlamentului, ambele percepute ca simboluri ale puterii instituționale și politice durabile, dar și ca bariere în calea accesului publicului. Această legătură a relevat o continuitate intrigantă între detașările regimului autoritar față de populație în cadrul sistemului politic democratic actual, unde liderii par la fel de izolați.

O caracteristică semnificativă și definitorie a reprezentării regimului comunist de către acest grup de rezidenți a fost proeminența cartierelor rezidențiale, privite prin prisma unor perspective pozitive, negative sau neutre. Aceste cartiere au fost rareori identificate prin nume specifice, ci mai degrabă ca o imagine generală, arhetipală a „blocurilor sovietice obișnuite”. Ele au ocupat o poziție crucială în construirea unei imagini reprezentative a trecutului comunist al Bucureștiului, menționată aproape în unanimitate, culoarea gri fiind elementul cel mai frecvent citat. Fie că a fost descrisă ca fiind „tristă”, „sumbră”, „întunecată” sau „simplă”, „utilitară”, culoarea (gri, nuanțe de gri) a fost identificată în mod constant ca o caracteristică definitorie a moștenirii arhitecturale a regimului comunist.

O altă trăsătură distinctivă a perspectivei acestui grup de rezidenți a fost includerea clădirilor aflate în degradare, precum Casa Radio și Academia Română, ca elemente integrante ale imaginii reprezentative a erei comuniste. Respondenții și-au exprimat dezamăgirea cu privire la neglijarea și abandonarea acestor structuri, percependu-le ca vestigii persistente și mărturii ale fostului regim.

Ce elemente arhitecturale au considerat respondenții vârstnici (60 de ani și peste) reprezentative pentru perioada regimului comunist?

În București, Casa Poporului (de obicei termenul folosit pentru această clădire) a apărut ca un simbol arhitectural citat în mod constant al regimului comunist de către toți respondenții din acest grup. După ce au trăit construcția sa, aceștia au exprimat o conștientizare profundă a efortului imens investit în proiect. Această conștientizare a subliniat o caracteristică cheie care a făcut ca clădirea să fie emblematică: o investiție masivă într-o perioadă marcată de raționalizarea alimentelor și a utilităților și demolarea unui întreg cartier, toate pentru a proiecta o imagine a puterii României.

O temă recurentă în interviuri cu vârstnici a fost accentul pus pe disponibilitatea regimului de a aloca resurse substanțiale proiectelor considerate reprezentative pentru puterea sa. Această trăsătură a fost identificată ca un factor definitiv în recunoașterea clădirilor drept „emblematică ale regimului comunist”. Utilizarea materialelor și finisajelor de înaltă calitate în construcția apartamentelor din cartierele nomenclaturale, de exemplu, a contribuit la percepția

lor ca simboluri ale acelei epoci, reflectând investițiile financiare și de forță de muncă semnificative direcționate către acestea.

În plus, Hotelul Intercontinental și ansamblul Teatrului Național, fie individual, fie colectiv, au fost frecvent identificate ca reprezentări arhitecturale iconice ale Bucureștiului. Respondenții au observat o schimbare în imagistica simbolică a orașului, această piață înlocuind treptat Ateneul Român ca principală reprezentare a Bucureștiului. Cărțile poștale, revistele turistice și alte materiale promoționale au început să prezinte aceste clădiri ca repere proeminente, servind efectiv ca avatar pentru cele mai notabile caracteristici arhitecturale ale orașului.

Ce elemente arhitecturale au considerat respondenții aflați în proximitatea clădirilor selectate de experți ca fiind reprezentative pentru perioada regimului comunist?

Menționăm aici că experții au selectat în fiecare dintre orașele participante în proiect un număr de trei clădiri reprezentative pentru conceptul de *architecture of power* și că în București acestea au fost: Palatul Parlamentului, Casa Presei Libere și Teatrul Național.

Persoanele aflate în proximitate, care au definit acest al treilea grup al cercetării sunt persoanele care locuiesc în clădirile selectate sau în cartier (în apropierea clădirii/locului) – să poată vedea locul în fiecare zi - sau persoanele care lucrează/au diverse activități în clădire în mod regulat (cel puțin o dată pe săptămână). Am luat în considerare proximitatea cu cele trei clădiri selectate în fiecare oraș, inclusiv în București.

În București, grupul de proximitate nu a avut opinii diferite în comparație cu respondenții tineri și vârstnici intervievați. Casa Poporului a fost clădirea cel mai frecvent menționată în discuțiile grupului din proximitate, când au menționat cele mai reprezentative structuri arhitecturale ale regimului comunist. Alte mențiuni notabile au inclus „blocurile comuniste obișnuite”, în special cele din jurul Casei Poporului, „Casa Radio” (menționată de două ori), „Hotelul Intercontinental” (menționat de două ori, participanții menționând că numele său s-a schimbat, deși nu-și amintesc cel actual), „Sala Palatului” și Casa Presei Libere (menționată de două ori).

Toți respondenții știau ambele denumiri: Casa Poporului și Palatul Parlamentului, dar, în general, percep Palatul Parlamentului ca fiind „un termen mai oficial, folosit în principal în mass-media”. Așa cum era de așteptat, această clădire a fost și cel mai des asociată cu ideea de „putere”. Dimensiunea sa mare a fost frecvent menționată în interviuri.

Rezultatele obținute în urma interviurilor au fost folosite pentru a iniția workshop-urile creative de tip *participatory action research* – care s-au derulat în toate cele 4 orașe din proiect: București, Cracovia, Varșovia și Riga

În continuare, vom descrie pe scurt modul de organizare a acestor workshop-uri creative, care au fost derulate în București în iulie, 2025, rezultatele fiind prelucrate în Noiembrie-Decemberie 2025 și ulterior incluse în raportul final din 2026.

1. Denumirea workshop-urilor creative:

unLoc | laborator de cercetare creativă – IA, oraș, acțiune

Proiect artistic și de cercetare internațional în patru orașe europene

2. Tipul invitației – apel deschis persoanelor care abilități în domeniu design, arhitectură, design urban, studii urbane, artiști plastici cu interese pentru rolul inteligenței artificiale în design –ul urban. Numărul estimat de participanți - 15 din fiecare oraș (în București au fost 16 participanți)

3. Exemplu invitație postată în social medi și pe rețelele profesionale:

Vă invităm să participați la un proiect internațional axat pe termenul de *architecture of power*. Punctul nostru de plecare este moștenirea arhitecturală a erei comuniste din fostul bloc comunist. În acest proiect, explorăm modul în care se manifestă controlul social și conflictul în spațiile publice. Ca parte a proiectului unLoc, workshopul combină inițiative artistice, de design și inițiative sociale. Împreună cu cercetători, artiști și comunitatea locală, vom crea viziuni alternative ale spațiului urban, susținute de instrumente de inteligență artificială. Aceasta este o oportunitate de a co-crea un viitor pentru orașe – unul sustenabil, incluziv și aproape de locuitorii lor.

unLoc este un proiect care se desfășoară simultan în patru orașe europene: Cracovia, Varșovia, Riga și București. Se adresează persoanelor care locuiesc sau studiază în București și în împrejurimi sau care sunt conectate la oraș prin munca, activitățile artistice sau sociale.

Îi primim cu brațele deschise pe toți studenții sau absolvenții de artă, design, arhitectură, urbanism, studii sociale sau științe umaniste. Îi primim cu brațele deschise pe cei deschiși la experimentare, colaborare și acțiune în mediul urban, precum și pe cei interesați de artă, design, inteligență artificială, patrimoniu și schimbare socială.

4. Număr participanți și durată

Au participat, în București, un număr de 16 persoane, studenți ai facultății de arhitectură și artiști cu preocupări în zona studiilor urbane. Workshop-ul s-a derulat în perioada 22-27 iulie, 2025 și a avut o durată de 8 ore, zilnic.

5. Activități derulate în cadrul work-shopului

Număr de participanți: max. 16 persoane (2 grupuri de 8 persoane)

Activitățile creative s-au desfășurat pe două secțiuni tematice (cu accent pe rolul AI în design-ul urban)

ARTĂ – pentru persoane implicate în arte vizuale, fotografie, instalații, video, performance, activități site-specifice, critică sau activități sociale

DESIGN – pentru persoane implicate în design grafic, design industrial, arhitectură, planificare urbană

În timpul acestui workshop de 5 zile, participanții au analizat arhitectura postbelică a Bucureștiului, modul în care regimul socialist și-a lăsat amprenta asupra capitalei și în ce mod clădirile din epoca comunistă s-au integrat în structura orașului și s-au adaptat nevoilor locuitorilor care trăiesc astăzi în București. Scopul a fost să înțelegem contextul și istoria acestor locuri, precum și să ne imaginăm, să creăm și să vizualizăm viitorul acestor clădiri.

Participanții la secțiunea ARTĂ au fost invitați să creeze lucrări care spun poveștile adevărate sau alternative ale acestor clădiri și locuri. Au fost stimulați să reflecteze critic asupra istoriei fiecărei clădiri, elementelor dificile și viitorului unor astfel de clădiri? Cei care au aplicat pentru specializarea DESIGN au fost invitați să creeze soluții care ar putea oferi acestor clădiri o șansă pentru o utilizare mai bună în viitor.

Ca parte a proiectului, participanții au lucrat în echipe interdisciplinare cu artiști, designeri și cercetători. Rezultatele proiectului au fost prezentate public, iar cele mai bune proiecte au fost expuse la o expoziție internațională la Riga, Letonia, în Noiembrie 2025.

Expoziția de la Riga, care a urmat workshopului creativ, principalul rezultat al proiectului și element de diseminare:

Titlu: Rethinking the Architecture of Power

Eveniment: SIMPOZION + EXPOZIȚIE

Loc: RIGA | LETONIA 05.11.2025

Link: <https://unloc.uken.krakow.pl/en/rethinking-the-architecture-of-power-exhibition/>

Motto: Architecture is used by political leaders to seduce, to impress, and to intimidate.

— Deyan Sudjic, The Edifice Complex: The Architecture of Power

Scopul evenimentului: Prezentarea unei colecții de concepte, lucrări vizuale și proiecte – un rezervor de idei care încurajează reflecția și dialogul despre modul în care arhitectura fostelor state totalitare poate fi înțeleasă astăzi, cum am putea vorbi despre viitorul său și cum pot fi redefinite rolurile și percepțiile sale.

Participați expoziție: Lucrările selectate ale celor care au participat la workshopurile creative din cele patru orașe: București, Cracovia, Varșovia, Riga - 8 dintre aceștia din România (vezi mai jos)

Participanți simpozion: membrii proiectului și guest-speakers, care au prezentat și ulterior dezbătut ideile centrale ale proiectului

Loredana Ivan (SNSPA) a prezentat lucrarea: Ivan, Loredana (2025). Listening to the CITY: How people see the architecture of power today, 5.11.2025, Art Academy of Latvia, Riga. <https://unloc.uken.krakow.pl/rethinking-the-architecture-of-power-wystawa-w-rydze/>

Programul expoziției și simpozionului mai jos:

PROGRAMME

1. SYMPOSIUM

Wednesday, November 5, 2025

Art Academy of Latvia, Kronvalda bulvāris 4, Auditorium 2

14.00–15.00 | unLoc the CITY — Project presentation

Welcome and introduction | Liene Jākobsone, Małgorzata Łuczyna

Architecture of Authority and the City: Symbols of Power in the Former Eastern Bloc | Dina Suhanova

Listening to the CITY: How people see the architecture of power today | Loredana Ivan

Redesigning the CITY: participatory art and design interventions | Małgorzata Łuczyna

Machine Learning the CITY: Artistic research through AI collaboration | Jacek Złoczowski

15.10–15.30 | Break

15.30–16.30 | PANEL 1 — Between human and machine: AI in creative practice

The power of play from the play of power | Ana Maria Patroi | architect, researcher

Speculative research on power: The Vault | Ioana Blanaru | media artist

Reproduction of artist's handwriting. AI – tool for the optimization of creative processes | Līga Vēliņa | artist, researcher

16.30–16.45 | Break

16.45–18.00 | PANEL 2 — Future forms: AI and the reuse of architectural memory

Rethinking Bucharest dissonant heritage | Adrian Ibric | architect, researcher

(Machine) Learning from Nowa Huta: working through the dissonant heritage of Socialist Realist architecture with AI tools | Karolina Kolenda | art historian

Low-Tech AI: Hand and Algorithm | Reinis Saliņš | architect

Panel discussion and concluding remarks

* The symposium will be held in English. No online broadcast is planned.

2. EXHIBITION VENUE/ Locul expoziției

Art Academy of Latvia, Kalpaka bulvāris 13, foyer of the main building

18.30 | Opening/ Deschiderea expoziției

The exhibition is open for viewing on November 6–28 during academy opening hours./
Expoziția a fost deschisă în perioada 6-28 Noiembrie 2025

EXHIBITION PARTICIPANTS/ Lista participanților

Klaudia Adamek (PL), **Daria Barbu (RO)**, **Ioana Blănaru (RO)**, Sebastian Bożek (PL), Natalia Buchta (PL), Giorgia Chang Zhang (LV), **Adara-Cristiana Cheles (RO)**, **Chob – Olga Ciob (RO)**, Franciszek Derkowski (PL), Karol Drobniowski (PL), Agnieszka Dutka (PL), Wiktoria Guzik (PL), Laima Jaunā (LV), Teo Ralfs Jēkabsons (LV), Marcin Kłeczek (PL), Wiktoria Klahs (PL), Pola Komarowa (PL), Tomasz Krajewski (PL), Jagoda Kwiatkowska (PL), Michał Litwa (PL), **Cristina Luca (RO)**, Katarzyna Malinka (PL), Szymon Martewicz (PL), Ola Maslenkova (PL), Katarzyna Mazur (PL), Michał Menkarski (PL), Małgorzata Minchberg (PL), Aleksandra Mytnik (PL), Patrycja Mytnik (PL), **Ana Maria Pătroi (RO)**, Konrad Peszko (PL), Jakub Pierzchała (PL), Marks Popkovs (LV), **Irina Raluca Sacelean (RO)**, **Teodora Rotaru (RO)**, Karolina Sitnik (PL), Jan Stąporek (PL), Piotr Szewczyk (PL), Julia Szumiec (PL), Kristaps Tarvids (LV), Danylo Vasiur (UA), Wiktoria Wojciechowska (PL), Aleksandra Żmuda (PL)

EXHIBITION TEAM/ Organizatori

curators: Małgorzata Łuczyna, Jacek Złoczowski

exhibition concept: Dagmara Latała

exhibition production: Liene Jākobsone, Dina Suhanova

graphic design: Damian Nowak, Parastudio

promo video: Piotr Filipiuk

AI support: Marcin Kłeczek

Expoziția și materialele prezentate au fost diseminate în social media specifice proiectului
Unloc, pe site-ul proiectului, în rețelele dedicate de specialiști:

- Pe site-ul proiectului <https://unloc.uken.krakow.pl/>

- În social media
Facebook: <https://www.facebook.com/unlocproject>
Instagram: https://www.instagram.com/p/DQewXj_DNU6

**Un rezumat executiv al activităților realizate în perioada de implementare (max. 1 pag.).
Acesta poate fi publicat de către Autoritatea Contractantă în pagina web a competiției.**

Această etapă a fost dedicată elaborării raportului final al proiectului și respectiv, al raportului final pentru România, unde au fost prezentate principalele rezultate ale cercetării participative.

Au fost derulate workshop-uri creative de tip *participatory action reasearch* – care s-au derulat în toate cele 4 orașe din proiect: București, Cracovia, Varșovia și Riga. Workshop-urile au fost deschise persoanelor care au abilități în domeniile: design, arhitectură, design urban, studii urbane, artiști plastici cu interese pentru rolul inteligenței artificiale în design –ul urban. Numărul participanților - 15 din fiecare oraș.

Workshop-urile creative s-au desfășurat pe două secțiuni tematice, ambele cu accent pe rolul AI în design-ul urban.

ARTĂ – pentru persoane implicate în arte vizuale, fotografie, instalații, video, performance, activități site-specifice, critică sau activități sociale

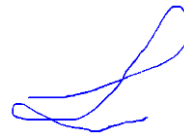
DESIGN – pentru persoane implicate în design grafic, design industrial, arhitectură, planificare urbană

În timpul acestor workshopuri cu durată de de 5 zile, în București, participanții au putut observa arhitectura postbelică a Bucureștiului, au analizat modul în care regimul socialist și-a lăsat amprenta asupra capitalei și au discutat despre modul în care clădirile din epoca comunistă s-au integrat în structura orașului și s-au adaptat nevoilor locuitorilor de astăzi ai Bucureștiului. Scopul workshop-urilor a fost de a să înțelege contextul și istoria acestor locuri, precum și utilizarea AI pentru a proiecta versiuni viitoare ale acestor clădiri.

Ulterior, participanții au putut expune lucrările lor într-o expoziție care a fost deschisă la Riga în perioada 5-26 Noiembrie 2025. Lucrările selectate ale celor care au participat la workshop-urile creative din cele patru orașe: București, Cracovia, Varșovia, Riga - 8 dintre aceștia din România – au făcut parte din această expoziție. Expoziția a fost însoțită de un simpozion, în care au fost discutate principalele rezultate ale proiectului. Aceste două evenimente reprezintă principalele rezultate ale proiectului. Expoziția finală și simpozionul au permis prezentarea unei colecții de concepte, lucrări vizuale și proiecte – un rezervor de idei care încurajează reflecția și dialogul despre modul în care arhitectura fostelor state totalitare poate fi înțeleasă astăzi, cum am putea vorbi despre viitorul său și cum pot fi redefinite rolurile și percepțiile sale.

Director Proiect,

Ivan, Loredana

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and lines, positioned below the name of the project director.

Raport final proiect

Contract nr. 62 din 18/03/2024; ERANET-ENUTC-unLoc-2

etapă nr. 3/2026 (1.01/2026 - 18/03/2026)

Titlu proiect: Explorarea sinergiei dintre om și inteligența artificială în arhitectură. Design-ul spațiului urban cu ajutorul inteligenței artificiale, a creativității artistice și colaborarea comunității (**unLoc**)

Cracovia, Riga, Varșovia și București – patru orașe care participă la proiectul unLoc – au o istorie marcată de regimuri totalitare care le-au modelat arhitectura și continuă să influențeze modul în care le percepem astăzi.

Proiectul se concentrează pe clădiri care pot fi încă văzute ca simboluri ale puterii și controlului. Observând cum s-au schimbat semnificațiile lor în ultimele decenii, investigăm și participăm la această transformare. **unLoc** reunește știința și arta. Folosim modele lingvistice și generative de inteligență artificială (AI) pentru a explora posibilitățile, limitele și modalitățile în care oamenii și mașinile pot colabora în designul social și practica artistică.

Obiectivele prevăzute/ realizate

Proiectul **unLoc** analizează conceptul de *architecture of power* (*arhitectura legată de putere*) în patru orașe din fostul bloc comunist: București, Riga, Cracovia și Varșovia, propunând soluții inovatoare, cu implicarea unor aplicații ale inteligenței artificiale care contribuie la redesign-ul unor clădiri/ locuri importante pentru conceptul putere, în cele 4 orașe. În plus, proiectul presupune o viziune *botton-up*, în care părerile locuitorilor celor patru orașe (numite *social feedback* în proiect) sunt luate în considerare și analizate în redeseing-ul clădirilor/ locurilor selectate în fiecare oraș.

Utilizând elemente de istorie și sociologie, programarea realizată de calculator și inteligența artificială, proiectul își propune să creeze o platformă care să ofere o viziune alternativă a spațiului urban. Proiectul se află la confluența istoriei arhitecturii cu planificarea

urbană și surprinde elemente de control social și putere, manifestate în zona arhitecturii spațiului public.

În etapa 1 a proiectului, corespunzătoare WP1 (work package 1) au fost prevăzute activități care presupun cercetarea arhitecturii legate de putere (architecture of power) în toate orașele care fac parte din proiect: București, Cracovia, Varșovia și Riga. Această etapă s-a finalizat cu un raport care a stat la baza selectării clădirilor din fiecare dintre cele 4 orașe, care vor fi investigate în etapa ulterioară a proiectului (WP2) pentru a obține feedback-ul social.

Etapa 1. Studiul de caz- arhitectura legată de putere

1.1.Realizarea raportului parțial legat de selectarea clădirilor din București, care vor face parte din studiul de caz.

-Participarea la vizitele de studiu din București, Riga și Cracovia/Varșovia -Organizarea vizitei de studiu la București, pentru parteneri -Diseminarea raportului parțial și raportului final care cuprind elementele care vor face parte din studiile de caz în cele trei țări (România, Polonia, Letonia)

Aceste obiective au fost atinse în totalitate în perioada 18/03/2024 - 31/12/2024, aferentă primei etape a proiectului

Categoriile de clădiri care au fost analizate

- 1.Clădiri care țin de guvernele comuniste sau de ministere – putere simbolică
2. Clădiri *high rise* – care au încercat să copieze arhitectura occidentală – simboluri ale capitalismului
3. Hoteluri- acces la resurse și oportunități, “oaze ale capitalismului” pentru cei care aveau acces la putere
4. Cartiere noi pentru cei care aveau acces la putere (noile categorii sociale care se bucurau de statut ridicat)– *shaping the power*
5. Piețe și alte locuri comune – ca locuri de manifestare a puterii prin manifestări publice

Clădirile selectate din România, care vor face parte din etapa a doua a proiectului

Selected buildings in Bucharest:	Foto
1. Congress Hall/ Sala Palatului	
2. House of the Free Press/ Casa Presei Libere	
3. National Theatre/ Teatrul Național	
4. People's House/ Casa Poporului	

Structura literaturii de specialitate și a criteriilor de selecție a clădirilor care exprimă conceptul de *architecture of power*

- Istoria clădirii, modul în care a fost construită, contextul socio-politic

- Detalii despre arhitecții implicați
- Receptarea (perceții ale cetățenilor) clădirii în prezent – în contextul istoriei prezente
- Emoții colective asociate clădirii, memoria colectivă
- Controverse și dispute în jurul acestei clădiri
- Aspecte ecologice și de incluziune legate de clădirea în cauză
- Stilul arhitectural, elemente legate de construcție, materiale etc.
- Modul de utilizare în prezent, aspecte legale privind proprietatea
- Dacă este o clădire în proprietate privată sau în proprietatea statului (în prezent)
- Ce evenimente au loc, în prezent, în clădirea selectată
- Dacă este o piață, un loc comun- în mod similar – ce eveniment se desfășoară preponderent în acest spațiu

Detalii despre clădirile selectate, care au fost analizate în WP1, absolut esențiale pentru WP2

- Istoria clădirii selectate (de la construcție/ concept până în prezent)
- Care a fost scopul și funcționalitatea acestei clădiri, în perioada comunismului? Cum s-au schimbat destinația și funcționalitatea clădirii, peste ani, până în prezent?
- Cine a utilizat-o, schimbat-o, renovat-o, deținut-o înainte de 1990?
- Cine a utilizat-o, schimbat-o, renovat-o, deținut-o după 1990, până în prezent?
- Ce procese de renovare a cunoscut de-a lungul timpului și cum au schimbat aceste procese de renovare clădirea selectată?
- Care sunt aspectele legate de ergonomie, accesibilitate, utilitate, în prezent?
- Care sunt cele mai importante elemente legate de context: nume de persoane (inclusiv arhitecți) de care această clădire este legată, evenimente cunoscute care au avut loc, de-a lungul timpului (asociate acestei clădiri), actori politici importanți care sunt asociați cu această clădire, alte tipuri de actori care pot fi, în memoria colectivă, asociați clădirii selectate
- Ce fel de bârfe, zvonuri au circulat, în diferite perioade istorice, în legătură cu aceste clădiri și cum au rămas acestea în memoria colectivă

- Care a fost numele oficial al clădirii în diferite perioade istorice și cum au fost aceste nume modificate, de-a lungul timpului. Au coexistat mai multe nume, în memoria populației, în intervale de timp diferite?
- Cum este clădirea numită astăzi de către locuitorii orașelor? Ce denumiri ale clădirii sunt comune la locuitorii din diferite generații?
- Se poate vizita astăzi clădirea, este deschisă publicului? În ce regim de vizitare?
- Este clădirea un punct de întâlnire pentru locuitorii orașului? Pentru ce tip de evenimente? În ce contexte ?
- Care sunt legendele urbane care au circulat și cele care circulă astăzi în legătură cu această clădire ?
- Care sunt principalele aspecte legate de sustenabilitate al clădirii selectate ?

La final, fiecare dintre clădirile selectate a fost analizată, de un istoric/ istoric al artei, pe aspectele menționate mai sus. Echipa de cercetare, din toate orașele participante în proiect, a selectat clădirile pentru etapa următoare a proiectului și a analizat fiecare descriere a clădirilor realizată de specialist. În etapa a doua a proiectului, clădirile selectate vor face parte dintr-o cercetare calitativă (pe bază de interviu), în care locuitorii din cele patru orașe își vor exprima opiniile legate de clădirile selectate și de modificarea arhitecturală a acestora folosind aplicații de tip AI (inteligentă artificială).

Etapa 2. SOCIAL FEEDBACK - interviuri cu patru grupuri de rezidenți din orașele participante în proiect

WP2 (Etapa 2) și-a propus să aprofundeze înțelegerea semnificațiilor pe care locurile și clădirile le au pentru locuitorii din orașele desemnate (cetățeni și cartiere), extinzând astfel proiectul cu o perspectivă socială, incluzivă și democratică. WP2 oferă perspectiva persoanelor care trăiesc în comunitățile urbane analizate.

Mai jos sunt prezentate principalele întrebări de cercetare ale studiului derulat, pe bază de interviu, în toate cele 4 orașe, utilizând interviuri individuale semi-structurate cu rezidenți și experți.

RQ1 [General]: Care sunt opiniile locuitorilor și ale experților locali cu privire la clădirile/piețele/elementele arhitecturale reprezentative/emblematică pentru regimul comunist din fiecare dintre cele patru orașe?

RQ2: Pentru fiecare oraș: Care este imaginea ITEM1 în opinia locuitorilor și a experților? Care este istoria ITEM 1 pe care o amintesc/menționează și cum au interacționat cu ITEM 1 atunci când locuiau în oraș?

RQ3: Pentru fiecare oraș: Care este imaginea ITEM 2 în opinia locuitorilor și a experților? Care este istoria ITEM 2 pe care o amintesc/menționează și cum interacționează cu ITEM 2 atunci când locuiesc în oraș/de asemenea din punct de vedere profesional (de exemplu, în proiecte, cercetare) – pentru experți?

RQ4: Pentru fiecare oraș: Care este imaginea ITEM I 3 în opinia locuitorilor și a experților? Care este istoria ITEM 3 pe care o amintesc/menționează și cum interacționează cu ITEM 3 atunci când locuiesc în oraș/de asemenea din punct de vedere profesional (de exemplu, în proiecte, cercetare) – pentru experți?

RQ5: Care sunt opiniile locuitorilor și ale experților cu privire la versiunile ITEM 1, ITEM 2 și ITEM 3 reproiectate folosind IA?

Pentru București, cei trei itemi, aleși în cadrul primei etape sunt: **ITEM 1 = Casa Presei Libere;**
ITEM 2 = Teatrul Național; ITEM 3 = Casa Poporului

Acestă etapă a avut ca scop investigarea adecvării funcționalităților elementelor de arhitectură selectate, din punctul de vedere al rezidenților și al experților locali. Noile proiecte, care utilizează IA, sunt exemple de arhitectură durabilă și ecologică, având funcționalitățile de care au nevoie rezidenții și reducând puterea în favoarea incluziunii. Solicitând feedback din partea rezidenților, mutăm accentul de la arhitectura „verticală”, dominată de putere, la o abordare mai „orizontală” și consultativă. O astfel de abordare este în concordanță cu literatura

recentă de urbanism și subliniază potențialul instrumentelor digitale de a face procesele de planificare participative și incluzive.

Etapa 2. SOCIAL FEEDBACK - interviuri cu patru grupuri de rezidenți din orașele participante în proiect

Act. 1. Elaborarea manualului carea sta la baza cercetării conduse pe bază de interviu în cele trei țări (România, Polonia, Letonia)

Act 2. Stabilirea protocolului de cercetare

Act3. Manualul cercetării privind feedback-ul social al rezidenților din orașele participante la cercetare

Act 4. Colectarea datelor și elaborarea raportului final privind feedback-ul social

Rezultate Etapa:

Certificatul etic al cercetării

Protocolul de cercetare - manualul privind derularea cercetării

Ghidurile de interviu pentru conducerea interviurilor, în fiecare oraș

Raportul de cercetare rezultat în urma conducerii interviurilor

Aceste activități și rezultate au fost realizate în totalitate în perioada 1/01/2025 - 31/12/2025, aferentă celei de a doua etape a proiectului

Metodologia folosită

Pentru a explora întrebările de cercetare prezentate mai sus, am utilizat o abordare calitativă, prin intermediul unor interviuri semi-structurate cu locuitorii și experții urbani din toate cele 4 orașe (24 de interviuri în fiecare oraș). Interviurile au fost realizate față în față și online și au avut durată estimată de 60 până la 90 de minute fiecare. Intervievatorii au fost cercetători locali care au beneficiat de formare înainte de colectarea datelor și au experiență anterioară în interviuarea persoanelor în scopuri de cercetare. Interviurile au fost realizate în limbile locale și traduse literal în limba engleză. Aceste interviuri au fost înregistrate audio, cu acordul participanților. Participarea la studiu a fost strict confidențială, iar orice informație care ar putea duce la

identificarea participanților a fost eliminată pentru a asigura confidențialitatea. Fiecare participant a primit un cod pentru a garanta anonimatul în analiza și diseminarea datelor.

Am redactat manualul privind conducerea cercetării pe bază de interviu, conform metodologiei descrise mai sus. Interviurile au fost conduse în fiecare dinre cele 4 orașe: București, Cracovia, Varșovia și Riga, 24 interviuri în fiecare oraș, un total de 96 de interviuri, care au fost înregistrate, transcrise *verbatim* și analizate. Cercetarea a avut la bază un manual specific, care a constituit livrabil pentru această etapă și un certificat de etică obținut la SNSPA, privind derularea în condiții etice a secției participanților, stocării și analizei datelor, cu respectarea metodologiei de cercetare specifice interviurilor semi-structurate.

Conform manualului care a stat la baza cercetării, participanții au fost selectați pentru a face parte din 4 grupuri distincte (6 interviuri per grup):

(1) *Tinerii rezidenți* (YR) ai orașului cu vârste cuprinse între 18 și 25 de ani, care locuiesc în prezent în oraș și care locuiesc în oraș de 5 ani consecutivi sau mai mult.

(2) *Rezidenții în vârstă* (OR) - adulți cu vârsta de 60 de ani și peste, care locuiesc în prezent în oraș și care au locuit în oraș în perioada comunistă 5 ani consecutivi sau mai mult și recent (de 5 ani consecutivi sau mai mult)

(3) *Locuitori din proximitatea clădirilor selectate* (PR). Situația de proximitate este descrisă astfel: persoane care locuiesc în locul selectat din punct de vedere arhitectural (ITEM 1, ITEM 2 și ITEM 3) - proximitate față de clădire/loc sau cartier (în apropierea clădirii/locului) - pentru a putea vedea locul în fiecare zi sau persoane care lucrează/desfășoară diverse activități în clădire în mod regulat (cel puțin o dată pe săptămână).

(4) *Rezidenți experți* (ER). Termenul „expert” este definit ca: experți urbani – de exemplu, arhitecți, specialiști în conservare a clădirilor, istorici de artă, artiști și funcționari responsabili cu planurile de dezvoltare urbană. Experții vor oferi opinii profesionale cu privire la relevanța clădirilor/locurilor desemnate ale comunităților urbane.

Activitea 2. Împreună cu echipa din cele trei țări, am discutat manualul creat special pentru cercetare și am stabilit protocolul pentru: selecția participanților, conducerea și înregistrarea interviurilor, elaborarea transcriptelor pentru fiecare dintre cele 24 de interviuri conduse în fiecare oraș și respectiv prezentarea celor mai importante rezultate – sprijinind astfel raportul final de cercetare, care este livrabil în această etapă.

Redăm, mai jos, elementele cele mai importante ale acestui protocol:

Pentru grupurile YR (rezidenți tineri) și OR (rezidenți vârstnici) am utilizat ghiduri de interviu specifice. Criteriile de selecție pentru participanții din aceste două grupuri sunt descrise mai sus. În plus, am asigurat un echilibru între sexe și nivelul de educație, în selecția participanților.

Pentru grupul PR (rezidenți în proximitate) am utilizat un ghid de interviu specific. Echilibrăm eșantionul privind proximitatea rezidenților cu ITEM 2 (element arhitectural selectat 1), ITEM 2 (element arhitectural selectat 2) și ITEM 3 (element arhitectural selectat 3). Pentru fiecare element am realizat realiza 2 interviuri.

Pentru ER (grupul experților), am utilizat un ghidul de interviu separat. Am luat în considerare faptul că participanții din acest grup au atât rolul de rezidenți, cât și de experți.

Toți participanții au semnat consimțământul informativ, după ce li s-a explicat scopul acestui studiu și au fost de acord să participe la interviuri și să fie înregistrați audio. Participanții au fost informați cu privire la scopul științific al studiului nostru, precum și cu privire la faptul că anonimatul și confidențialitatea sunt garantate de procedurile noastre de cercetare.

Analiza datelor

Datele au fost analizate comparativ, pentru toate cele 4 orașe implicate în studiu, utilizând și comparații între opiniile locuitorilor și ale experților. Un raport comun de cercetare a furnizat de liderul acestei etape, SNSPA.

Datele permit analize, în continuare, separat: (1) pe oraș; (2) pe grup; (3) comparativ între locuitori și experți etc. și constitui baza publicațiilor științifice realizate de echipa de cercetare

Prezentarea rezultatelor

- Rezultatele au fost prezentate și diseminate comunității științifice prin lucrări de cercetare și prezentări la conferințe.
- Diseminarea către un public larg: prin intermediul site-ului web (prezentarea rezultatelor într-o formă sintetică) și al rețelelor sociale
- Diseminarea către diverse părți interesate: prezentarea principalelor concluzii către soocialiști în urbanism, municipalități și asociații profesionale (de exemplu, de artiști și arhitecți) din toate cele 4 țări implicate în proiect
- Utilizarea rezultatelor pentru celelalte WP-uri din proiect.

Datele colectate în cadrul activităților descrise anterior au stat la baza unui raport de cercetare care a cuprins analiza și interpretarea datelor rezultate în urma obținerii feedback-

ului de la rezidenții și experții celor patru orașe, raport redactat de echipa SNSPA, în limba engleză și care constituie principalul livrabil al proiectului, în această etapă (etapa a 2-a, WP2)

Rezultatele privind modificările cu AI propuse în cadrul proiectului au arătat o disponibilitate mai mare a respondenților, indiferent de vârstă, pentru a modifica aspectele legate de arhitectură a Casei Presei libere, comparativ cu celelalte două clădiri evaluate, Casa Poporului și respectiv Teatrul Național. În plus, modificările produse de AI cu includerea spațiilor verzi și a elementelor de sustenabilitate au fost cele care au intrunit cel mai mare nivel de aprobare dintre cele prezentate, indiferent de categoria de respondenți

Respondenții, tineri și vârstnici, au manifestat reticență față de toate variantele de AI propuse ca modificare arhitecturală pentru Teatrul Național (ITEM 2), clădire considerată simbol al Bucureștiului, emblemă și cu un aspect acceptat deja de respondenții de diferite vârste. Reticența a fost mai scăzută, în cazul Casei Poporului (ITEM3) - clădire care a generat cele mai multe controverse între opiniile rezidenților și diferențe între experți, grupul vârstnicilor și grupul tinerilor intervievați. Singura clădire emblematică din perioada comunistă față de care indivizii intervievați din toate cele patru grupuri analizate au manifestat deschidere față de o modificare la nivelul arhitecturii și funcționalității a fost Casa Presei Libere (ITEM 1) – clădire fără o identitate curantă clară, despre care respondenții știu mai puține lucruri, îi identifică greu funcționalitatea și încadrarea în peisajul comunitar.

În concluzie, interviurile conduse în cadrul pachetului de lucru WP2 (etapa 2) au lămurit valoarea unor elemente simbolice de arhitectură din perioada comunistă, pentru diverse grupuri de rezidenți și deschiderea acestora privind folosirea AI pentru a crea prototipuri arhitecturale noi, mai încadrate ca aspect și funcționalitate vieții curente în București. Prin includerea în cercetare a respondenților de diferite vârste, tineri, vârstnici, din proximitatea itemilor analizați și experți, am putut avea o viziune comprehensivă asupra semnificațiilor atribuite de locuitorii Bucureștiului și comparativ locuitorii celorlalte trei orașe analizate (Cracovia, Varșovia și Riga) referitoare la arhitectura comunistă și conceptul de *architecture of power*, central în cadrul prezentului proiect.

Etapa 3. RE-DESIGN-ul orașului. PARTICIPATORY ACTION RESEARCH

Rezultate Etapa 3: Raport comprehensiv care a rezultat în urma cercetării participative

3.1. Elaborarea raportului final

3. 2. Participarea și organizarea simpozionului și a expoziție finale

Activități SNSPA: Elaborarea raportului final pentru România

Diseminarea activităților legate de simpozionul și expoziția finală

Această etapă a fost dedicată elaborării raportului final al proiectului și respectiv al raportului final pentru România, unde au fost prezentate principalele rezultate ale cercetării participative.

De asemenea, în această etapă au fost diseminate rezultatele simpozionului și expoziției finale a proiectului, care a fost realizată la Riga- în perioada 5-26 Noiembrie, 2025:

Rethinking the architecture of power .<https://unloc.uken.krakow.pl/rethinking-the-architecture-of-power-wystawa-w-rydze/>

Aceste activități și rezultate au fost realizate în totalitate în perioada 1/01/2026 - 18/03/2026, aferentă celei de a trei etape a proiectului.

Au fost derulate workshop-uri creative de tip *participatory action reasearch* – care s-a derulat în toate cele 4 orașe care au participat în proiect: București, Cracovia, Varșovia și Riga. Workshop-urile au fost deschis persoanelor care abilități în domeniu design, arhitectură, design urban, studii urbane, artiști plastici cu interese pentru rolul inteligenței artificiale în design –ul urban. Numărul participanților - 15 din fiecare oraș.

Workshop-urile creative s-au desfășurat pe două secțiuni tematice, ambele cu accent pe rolul AI în design-ul urban

ARTĂ – pentru persoane implicate în arte vizuale, fotografie, instalații, video, performance, activități site-specifice, critică sau activități sociale

DESIGN – pentru persoane implicate în design grafic, design industrial, arhitectură, planificare urbană

În timpul acestor workshop-uri cu durată de de 5 zile, în București, participanții au putut observa arhitectura postbelică a Bucureștiului, au analizat modul în care regimul socialist și-a

lăsat amprenta asupra capitalei și au analizat modul în care clădirile din epoca comunistă s-au integrat în structura orașului și s-au adaptat nevoilor locuitorilor de astăzi ai Bucureștiului. Scopul workshop-urilor a fost de a să înțelege contextul și istoria acestor locuri, precum și utilizarea AI pentru a proiecta versiuni viitoare ale acestor clădiri.

Ulterior, participanții au putut expune lucrările lor într-o expoziție care a fost deschisă la Riga în perioada 5-26 Noiembrie 2025. Lucrările selectate ale celor care au participat la workshop-urile creative din cele patru orașe: București, Cracovia, Varșovia, Riga - 8 dintre aceștia din România – au făcut parte din această expoziție. Expoziția a fost însoțită de un simpozion, în care au fost discutate principalele rezultate ale proiectului. Aceste două evenimente reprezintă principalele rezultate ale proiectului. Expoziția finală și simpozionul au permis prezentarea unei colecții de concepte, lucrări vizuale și proiecte – un rezervor de idei care încurajează reflecția și dialogul despre modul în care arhitectura fostelor state totalitare poate fi înțeleasă astăzi, cum am putea vorbi despre viitorul său și cum pot fi redefinite rolurile și percepțiile sale.

Prezentarea rezultatelor obținute, a indicatorilor de rezultat, a nerealizărilor înregistrate față de rezultatele estimate prin cererea de finanțare (dacă e cazul) cu justificarea acestora

Conform planului de realizare **pentru etapa 1 a proiectului (anul 2024)**, au rezultat două livrabile

- 1. Raport parțial legat de selectarea clărilor, în fiecare dintre orașele care fac parte din proiect**
- 2. Raport final al elementelor care fac parte din studiile de caz conduse în București, Riga, Cracovia și Varșovia**

Raportul parțial a fost prezentat de echipa din Riga (coordonatoare a WP1), a fost comentat de ceilalți membri ai echipei și a constituit bază pentru raportul final.

Categoriile de clădiri care au fost analizate

1. Clădiri care țin de guvernele comuniste sau de ministere – putere simbolică
2. Clădiri *high rise* – care au încercat să copieze arhitectura occidentală – simboluri ale capitalismului

3. Hoteluri- acces la resurse și oportunități, “oaze ale capitalismului” pentru cei care aveau acces la putere
4. Cartiere noi pentru cei care aveau acces la putere (noile categorii sociale care se bucurau de statut ridicat)– *shaping the power*
5. Piețe și alte locuri comune – ca locuri de manifestare a puterii prin manifestări publice

Echipa de la SNSPA, sub coordonarea prof. univ. dr. Loredana Ivan a realizat următorii indicatori de rezultat, în etapa 1 a proiectului (2024):

Un articol în jurnal de specialitate

Mandache, L. A., & Ivan, L. (2024). Critical, connected and caring: older adults’ agency during the COVID-19 pandemic. *Journal of Global Ageing*, 1(1), 94-114.

Pregătirea unui capitol într-un volum apărut la o editură de prestigiu internațional, care a fost ulterior publicat în 2025 (respectiv în etapa 2 a proiectului)

Ivan, L. (2025). From digital skills to digital repertoires: Towards a more inclusive conceptualisation of technology use in an aging society (pp. 20-35). În Riitta Hänninen, Sakari Taipale and Laura Haapio-Kirk (Eds.) *Embedded and Everyday Technology: Digital repertoires in an ageing society*. Londra: UCL Press (open access)

Echipa de la SNSPA, sub coordonarea prof. univ. dr. Loredana Ivan a realizat, **în 2025 (Etapa doua a proiectului)**, următorii indicatori de rezultat:

Un capitol într-un volum de tip Conference Proceedings – open access indexat ISI

Ivan, Loredana. The architecture of power: Views of the residents of Bucharest on emblematic communist buildings and the use of AI in creating new meanings. *ICERI2025 Proceedings* (pp. 6477-6483) IATED. <https://doi.org/10.21125/iceri.2025.1787>

Un capitol într-un volum publicat la o editură de prestigiu internațional, open acces

Ivan, L. (2025). From digital skills to digital repertoires: Towards a more inclusive conceptualisation of technology use in an aging society (pp. 20-35). În Riitta Hänninen, Sakari Taipale and Laura Haapio-Kirk (Eds.) *Embedded and Everyday Technology: Digital repertoires in an ageing society*. Londra: UCL Press

Prezentarea și diseminarea premisiilor proiectului, legate de feedback-ul social, în două conferințe internaționale și un simpozion

Ivan, Loredana (2025). Listening to the CITY: How people see the architecture of power today, 5.11.2025, Art Academy of Latvia, Riga. <https://unloc.uken.krakow.pl/rethinking-the-architecture-of-power-wystawa-w-rydze/>

Ivan, L. (2025). The architecture of power views of the residents of Bucharest on emblematic communist buildings and the use of AI in creating new meanings. *18th annual International Conference of Education, Research and Innovation (ICERI 2025)*, 10-12 Noiembrie 2025 - Sevilla, Spania https://iased.org/concrete3/session_detail.php?session_id=7316

Ivan, Loredana, & Mihail, Andrei (2025). Community in Crisis: The Future of a Romanian Locality Abandoned to Time. *ECREA Risk and Crisis Communication Section* Septembrie 15-17, 2025, București. <https://commcenter.eu/ecrea-crisis-8/program/>

Echipa de la SNSPA, sub coordonarea prof. univ. dr. Loredana Ivan a realizat, **în 2026 (Etapa a treia proiectului)**, următorii indicatori de rezultat:

- Elaborarea raportului final al proiectului și respectiv al raportului final pentru România
- Diseminarea principalelor rezultate ale proiectului- respectiv workshop-urile creative, simpozionul și expoziția finală a proiectului

Modul de atribuire și exploatare de către parteneri a drepturilor de proprietate (intelectuală, de producție, difuzare, comercializare etc.) asupra rezultatelor proiectului

Consortium agreement din cadrul proiectului stabilește faptul că echipa proiectului lucrează la publicații comune care sunt *open access* – aspect care a fost realizat în fiecare etapă a proiectului, așa cum reiese din prezentul raport.

Cele mai importante rezultate ale proiectului se referă la evenimente care sunt publice și au permis acces liber al participanților, cu respectarea criteriilor de selecție:

1. Workshop-urile creative în care tineri interesați de studii urbane arhitectură, design – au beneficiat de un training gratuit de cinci zile. Selecția a fost publică în toate cele patru orașe.

2. Expoziția finală a găzduit creațiile celor care au participat la workshop și au realizat creații pentru această expoziție. Creațiile, în manieră electronică, sunt modalități de diseminare și după încheierea proiectului.

Activitățile de diseminare ale proiectului și conținuturile lor sunt publice, în manieră *open access*.

Impactul estimat al rezultatelor obținute, cu sublinierea celui mai semnificativ rezultat obținut

Cele mai importante rezultate obținute în cadrul acestui proiect pot fi rezumate după cum urmează

1. Cercetarea arhitecturii legate de putere (architecture of power) în toate orașele care fac parte din proiect: București, Cracovia, Varșovia și Riga (Etapa 1). Este vorba despre un raport, care a stat la baza publicațiilor echipei proiectului și care analizează (folosind experții din proiect) clădirile din perioada comunistă care pot reprezenta exemple tipice pentru termenul de *architecture of power*. Termenul de *architecture of power* este nou în literatura de specialitate și insuficient analizat teoretic și empiric. Rezultatele obținute în cadrul acestui proiect servesc la:

1.1. Popularizarea termenului de *architecture of power* și impunerea acestui termen în literatura de specialitate

1.2. Fundamentarea empirică a conceptului de *architecture of power* cu folosirea validării experților și a publicului larg

1.3. Crearea unei baze de date a clădirilor care pot constitui exemple tipice de *architecture of power* în țările din spațiul comunist – în cazul prezentului proiect: România, Polonia și Letonia

2. **Social feedback** - interviuri cu patru grupuri de rezidenți din orașele participante în proiect (**Etapa 2**) – rezultat care s-a materializat într-un raport de cercetare, în publicații și participări la conferințe și a fundamentat evoluția viitoare a proiectului. Rezultatele acestei etape au servit la:

2.1. Validarea empirică a conceptului de *architecture of power*, cu implicarea rezidenților din orașele investigate: București, Riga, Varșovia, Cracovia. Acest tip de validare, completează validarea experților și contribuie la un termen mai robust, cu care se poate lucra pe viitor în literatura de specialitate

2.2. Includerea opiniilor tinerilor (18-25 de ani) și a vârstnicilor (60 de ani și peste) - două grupuri care au reprezentări diferite asupra perioadei comuniste și a arhitecturii orașelor analizate- acest aspect a creat premisa pentru valorificarea rezultatelor prezentului proiect în domenii diferite: sociologie, psihologie socială și pentru publicații în jurnale de specialitate din științele socio-umane. În plus, folosirea acestor două grupuri de respondenți a contribuit la validarea empirică mai solidă a conceptului de *architecture of power*, cu includerea unor perspective diferite asupra fenomenelor investigate

2.3. Cel mai important impact al etapei legate de social- feedback îl constituie antrenarea AI pentru a recunoaște conceptul de *architecture of power* și realizarea etapei următoare în cadrul proiectului – *participatory action research*. Practic, derularea workshop-urilor creative nu ar fi fost posibilă fără antrenarea conrespunzătoare a AI pentru a recunoaște conceptul de *architecture of power* în sfera design-ului urban și arhitecturii urbane.

3. Re-design-ul orașului: Participatory action research (Etapa 3). Rezultatele acestei etape au fost cele mai importante outputuri ale proiectului:

1. Derularea workshopurilor creative în cele patru orașe- care au reprezentat un training intensiv de cinci zile pentru tineri interesați de temă și de arhitectura urbană. În București, au fost 16 participanți la aceste workshopuri – care au putut exersa modul în care putem antrena AI să folosească termenul de *architecture of power*, creând ulterior reprezentări vizuale noi ale clădirilor selectate și oferind alternative acestor clădiri în acord cu necesitățile vieții urbane.

Aceste workshop-uri se pot derula în continuare, generează sustenabilitatea proiectului, având în vedere că cei 16 participanți au devenit la rândul lor competenți în utilizarea AI pentru re-design al arhitecturii urbane din perioada comunistă. În plus, prin faptul că workshop-urile

s-au desfășurat în toate cele patru orașe, s-a generat un dialog al tinerilor specialiști din cele trei țări participante în proiect: România, Letonia și Polonia

2. Un rezultat important al proiectului este expoziția de final (Noiembrie 2025)- care a fost intens popularizată în Riga și care a permis participarea cursanților de la workshop-urile creative cu propriile creații. Din România, au participat opt cursanți cu creații care s-au bucurat de succes și care au fost inițiate în cadrul workshop-urilor creative și continuate ulterior de aceștia.

Expoziția a putut fi vizitată de publicul larg în perioada 5-26 Noiembrie 2025, a fost însoțită la deschidere de un simpozion și a deschis calea folosirii termenului de *architecture of power* în design-ul urban de către tineri specialiști interesați de arhitectura urbană.

Indicatorii de rezultat (SNSPA)

Articole în jurnale și în proceedings

Ivan, Loredana (2025). The architecture of power: Views of the residents of Bucharest on emblematic communist buildings and the use of AI in creating new meanings. *ICERI2025 Proceedings* (pp. 6477-6483) IATED. <https://doi.org/10.21125/iceri.2025.1787>

Mandache, L. A., & Ivan, L. (2024). Critical, connected and caring: older adults' agency during the COVID-19 pandemic. *Journal of Global Ageing*, 1(1), 94-114.

<https://doi.org/10.1332/29767202Y2024D000000007>

Rădulescu, C., Ivan, L., & Loos, E. (2025). Romanian Older Adults' Views of the Age-Friendliness of their City: The Importance of Digital Technologies. In *Human Aspects of IT for the Aged Population (HCII 2025)* (pp. 87-99). Springer.

https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-92712-6_6

Capitole cărți

Ivan, L. (2025). From digital skills to digital repertoires: Towards a more inclusive conceptualisation of technology use in an aging society (pp. 20-35). In Riitta Hänninen, Sakari Taipale & Laura Haapio-Kirk (Eds.) *Digital Repertoires: Embedded and everyday technologies in later life*. Londra: UCL Press

Conferințe

Ivan, Loredana (2025). Listening to the CITY: How people see the architecture of power today, 5.11.2025, Art Academy of Latvia, Riga. <https://unloc.uken.krakow.pl/rethinking-the-architecture-of-power-wystawa-w-rydze/>

Ivan, L. (2025). The architecture of power views of the residents of Bucharest on emblematic communist buildings and the use of AI in creating new meanings. *18th annual International Conference of Education, Research and Innovation (ICERI 2025)*, 10-12 Noiembrie 2025 - Sevilla, Spania https://iated.org/concrete3/session_detail.php?session_id=7316

Ivan, Loredana, & Mihail, Andrei (2025). Community in Crisis: The Future of a Romanian Locality Abandoned to Time. *ECREA Risk and Crisis Communication Section* Septembrie 15-17, 2025, București. <https://commcenter.eu/ecrea-crisis-8/program/>

Fernández-Ardèvol, M., & **Ivan, L.** (2024). Life transitions and media transitions. The European Communication Research and Education Association (ECREA) Conference. 23-27 Septembrie. Liubliana, Slovenia. https://pure.ulster.ac.uk/ws/portalfiles/portal/213366297/ECREA-2024-Conference-Booklet-Electronic-version_1_.pdf (p. 180)

Loos, E., **Ivan, L.** & Sourbati, M. (2024). Asking ChatGPT How to Fight Visual Ageism on Websites: Pitfall or Opportunity? *The 26 HCI International Conference*. Washington, DC, USA, Iunie 29–Iulie 4, 2024

Rosenberg, D., Marciano, A., Suárez-Gonzalo, S., **Ivan, L.**, Fernández-Ardèvol, M. (2024). Predictors of the perceived influence of government digital surveillance in older adulthood. *The 2024 Annual Meeting of the Socio-Gerontechnology Network*. 19- 20 Septembrie, Technical University of Vienna, Austria <https://www.socio-gerontechnology.net/>

Altele

Prezentarea rezultatelor cercetării legate de feedback-ul social

- la expoziția de final a proiectului, organizată la Riga, 5.11.2025

Rethinking the architecture of power .<https://unloc.uken.krakow.pl/rethinking-the-architecture-of-power-wystawa-w-rydze/>

Diseminarea proiectului și a obiectivelor sale s-a făcut în spațiul virtual, după cum urmează

- Pe site-ul proiectului <https://unloc.uken.krakow.pl/>
- Pe site-ul Urban Europe <https://jpi-urbaneurope.eu/project/unloc/>
- [Pe site-ul](#)
<http://www.unloc.art/>
- În social media
Facebook: <https://www.facebook.com/unlocproject>
Instagram: https://www.instagram.com/p/DQewXj_DNU6

Link către pagina proiectului

Site-ul proiectului poate fi accesat, în limba engleză, la adresa <https://unloc.uken.krakow.pl/>

Director Proiect,

Ivan, Loredana

A handwritten signature in blue ink, consisting of several fluid, overlapping loops and strokes, positioned below the printed name.